

Ajankohtaiset asiat sosiaali- ja terveysministeriöstä

Toimittajayhteistyökokous 1.4.2020

Sisältö

Kanta-kehittämisen painopisteet
2020

Alaikäisten puolesta asiointi
Asiakastietolain HE:n tilanne

Kanta-palveluiden kehittämisen painopisteet 2020

Painopisteiden valinnan taustalla mm. lainsäädännön vaatimukset, asiakkaille tehty priorisointikysely ja työpaja sekä toiminnan kehittämishankkeet (lääkehoidon tiekartta, Toivo)

Kanta-palveluiden käyttöönottojen painopisteet 2020

- Käyttöön otettavissa olevien toiminnallisuuksien ja uusien tietosisältöjen käyttöönotto:
 - **Alaikäisen puolesta asiointi**
 - Potilastiedon koosteet
 - Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto
 - Tuotannossa olevien tietosisältöjen välittäminen sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisille toimijoille (Kela, Traficom)
 - Kuva-arkistoon uudet liittyvät ensimmäisen vaiheen tietosisällöllä ja kuva-aineistoja hyödyntäminen yli organisaatorajojen

Kanta-palveluiden kehittämisen painopisteet 2020

- Lääkitystiedonhallinnan kehitys osana sosiaali- ja terveysministeriön lääkitystiedonhallinnan hanketta, mm. rakenteisen annostuksen toteuttamisen vaatima tuki, lääkityslistan konseptointi
- Asiakas- ja potilastietojen sekä hyvinvointitietojen saatavuuden edistäminen asukkaille ja ammattilaisille
 - uuden asiakastietolain HE:n mukaiset luovutushallinnan muutokset
 - sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönotto ja asiakastietolain mukainen kehitys
 - muihin asiakastietolain muutoksiin varautuminen huomioiden siirtymäajat mm. todistusten välitys, hyvinvointitietojen välittäminen sote-ammattilaisille, asiakas- ja lääkemääräystietojen välittäminen hyvinvointisovelluksille, täysi-ikäisen puolesta asiointi
- Potilastiedon arkiston uusien toiminnallisuuksien käyttöönotto ja kehittäminen synkronoituna Toivo-ohjelman kanssa, mm. hoitoonpääsyn tilastojen edellyttämät tiedot
- Asiakastietojen ja hyvinvointitietojen näyttämisen laajentaminen asukkaille Omakannassa

Konseptoitavat toiminnallisuudet

- Lääkityslista
- Toimintakykytietojen käsittelyn konseptin päivittäminen
- Kanta-käyttölokipalvelu
- Omätietovaranto ja hyvinvointisovellukset

Asiakastietolain HE:n eteneminen

Asiakastietolakiluonnoksen keskeiset sisällöt

Tietosuoja-asetuksen edellyttämät muutokset

- Mm. terveydenhuollon perussuostumuksesta luopuminen -> asiakas- ja potilastiedon luovutukset Kanta-palveluista lainsäädännön eli asiakastietolain 19-20 §:n perusteella
- Tietojen luovuttaminen sosiaali- ja terveydenhuollon välillä suostumuksen perusteella
- EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen huomioiminen; rekisterinpitäjä, yhteisrekisterinpitäjä, tiedon käsittelijä

Sosiaalihuollon liittyminen asiakastiedon arkistoon sekä asiakastietojen luovuttaminen asiakastiedon arkistosta

Hyvinvointitietojen tallentaminen omatietovarantoon ja hyvinvointisovellukset

- Asiakastietojen luovuttaminen hyvinvointisovelluksille

Lisäksi muutokset lakeihin sähköisestä lääkemääräyksestä ja sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista

Asiakastietolain HE:n eteneminen

- Lausuntokierros 15.11.2019 -14.2.2020
- Lausuntoja pyydettiin erityisesti rauenneen HE:n jälkeen tehdyistä muutoksista
 1. Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja luovuttamiseen liittyvän sääntelyn selkeys ja täsmällisyys
 2. Tahdonilmaisupalvelu ja siihen tallennettavat sosiaali- ja terveysalan tahdonilmaisut.
 3. Erityissuojattavia asiakirjoja koskevan sääntelyn toteuttaminen
 4. Hyvinvointitietojen luovuttaminen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajille
 5. Asiakas- ja potilastietojen luovuttaminen hyvinvointisovelluksille
 6. Kanta-palvelujen käyttömaksut
 7. Rekisteröidyn oikeus rajoittaa tietojensa käsittelyä

Lausuntopalaute ja sen perusteella tehdyt muutokset

- Enemmistön mielestä em. asioita oli säädetty riittävän tarkasti ja selkeästi
- Eniten erilaisia näkemyksiä liittyi erityissuojaukseen, eli siihen pitäisikö säätää osana käyttövaltuuksia koskevaa asetusta vai THL:n käyttöoikeuksia koskevaa määräystä. Enemmistö kannatti THL:n määräystä, osa esitti ettei erityissuojausta tarvittaisi ollenkaan ja osa esitti, että erityissuojaus on osa asiakirjojen sisältöä eikä käyttöoikeuksia -> sisällytetään THL:n tietorakenteita koskevaan määräykseen (lisäksi olennaisten vaatimusten määräys)
- Rajoitusta rekisteröidyn oikeuteen rajoittaa henkilötietojensa käsittelyä pääosin kannatettiin (täsmennettynä), mutta valmistelussa päädyttiin siihen, että ko. rajoitus tulee tehdä muun sääntelyn (potilaslaki, asiakaslaki) muutosten yhteydessä. Kielto-oikeudella voi rajoittaa käsittelyä luovutusten osalta

Lausuntopalaute ja sen perusteella tehdyt muutokset

- Hyvinvointisovellukset ja omatietovaranto: hyvinvointisovellusten sertifiointia kannatettiin laajasti, joten kyseiset muutokset on tehty. Lisäksi hyvinvointisovellukset ilmoitettava Valviran tietojärjestelmärekisteriin
- Asiakastietojen ja reseptitietojen luovuttamista omatietovarannon kautta hyvinvointisovelluksille kritisoitiin. Asiakastiedot saisi sovellukseen suoraan arkistointipalvelusta ja reseptikeskuksesta. Omatietovarannolla ei nähty liiketoimintamahdollisuuksia hyvinvointisovellusten kehittäjille
- Muiden tahdonilmaisujen (biopankit, genomitiedot) tallentamismahdollisuutta kannatettiin, selkiytetty ko. toimijoiden liittyminen tahdonilmaisupalveluun
- Käyttömaksujen ennakoitavuutta pidemmältä ajalta kannatettiin laajasti

Muut lausuntopalautteiden keskeiset huomiot, joiden perusteella tehty muutoksia

- Sertifiointiprosessin muutos -> erillistä vaatimuksenmukaisuustodistusta ei annettaisi lainkaan, ja tietojärjestelmäpalvelun tuottaja ilmoittautuisi Valviralle saatuaan lausunnon Kelan yhteentoimivuuden testauksesta ja tietoturvallisuuden arviointilaitoksen todistuksen tietoturvallisuuden arvioinnista
- Siirtymäajat sekä kansallisen että palvelunantajien tietojärjestelmätoteutusten riittävän toteutusajan mahdollistamiseksi
 - Lisätty siirtymäaikoja mm. luovutus sosiaali- ja terveydenhuollon välillä, hyvinvointitietojen luovutus sote-ammattilaisille sekä asiakastietojen luovutus hyvinvointisovelluksille
- Muut teknislouonteiset muutosehdotukset on otettu myös huomioon